ফেব্ৰুৱাৰী ৬

দুটা ৰাজমিস্ত্ৰী আৰু দুটা মজুৰ শিৱপুৰ গোলাৰ ঘৰত কাম কৰিবলৈ লগালো।

ফেব্ৰুৱাৰী ৭

দুই ৰাজ দুই মজুৰে শিৱপুৰৰ গোলাৰ কাম কৰিছে। ১২৪ নম্বৰী চেক দি বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১৬,০০০৲ টকা আনিলো। বেঙ্গল বেঙ্কত জাৰ্ডিন স্কিনাৰে মোক এখন ১৫,০০০৲ টকাৰ চেক দিলে। মই আকৌ বেঙ্গল বেঙ্কত জমা দিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ৮

বি. বৰুৱাই ঝাড়সোগড়ালৈ মোৰ হাতৰপৰা ১৬,০০০৲ টকা লৈ গ'ল। দুই ৰাজ দুই মজুৰে কাম কৰিছে শিৱপুৰত।

ফেব্ৰুৱাৰী ১০

মিস্টাৰ গ্ৰান্টে আমাৰ টিম্বাৰ চালে কিন্তু গিৰিশ বোসৰ তৰফৰপৰা ল'বলৈহে ঠিক কৰিলে। তালিব আৰু তিনিটা ৰাজে ৩৮ ডবছন ৰোডৰ ঘৰটোৰ মেৰামতিৰ কাম কৰিছে। আনন্দচন্দ্ৰ ঘোষক ২৫।১০।১১ তাৰিখে বেৰাৰ বাবে লোৱা অলঙ্কাৰৰ প্ৰথমখন বিলৰ বাবদ ৫১৪।১।৪৫-ৰ বেঙ্গল বেঙ্কৰ এখন চেক (নম্বৰ ১২৫) দিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৫

জে. এছ্. এন্ড্ কো.-ৰপৰা শাল স্লিপাৰৰ হিছাপত ১৫,০০০৲ টকাৰ এখন চেক পাই বেঙ্গল বেঙ্কত জমা দিলো। বটু বাবুৰ হাতত ১০,০০০৲ টকা মাথোন ভঙাই দি ঝাড়সোগড়ালৈ পঠালো। ১২৬ নম্বৰী চেক বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা আনিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৭

বেঙ্গল বেঙ্কৰ ১২৭ নম্বৰী চেকৰ টকা অনাই নন্দকিশোৰক হাতত দি ঝাড়সোগড়ালৈ পঠাম বুলি ভাবিছো। বি. বৰুৱাই মোক টকা লৈ মাতিছিল; মই পিছে নগৈ তাকে পঠালো। ১২৮ নম্বৰী চেকৰ ২০০৲ টকা বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা আনিলো। বি. বৰুৱাৰ কথামতে এইখিনি এম্. চি. বৰুৱাক দিলো। ক্ষিতীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰে মোক ১০৲ টকা সুদে সৈতে ১০০৲ টকা দিলে। তেওঁ ১৯০১ ছনতে মোৰপৰা ৩০০৲ লৈছিল। বাকীখিনি পৰিশোধ আগতে কৰিছিল; এয়া মাথোন

বাকী আছিল। ডাক্তৰ বেজবৰুৱা আহি আমাৰ লগত ভাত-পানী খালে। মোৰপৰা টকাৰ সহায় বিচাৰিছিল; মই দিব নোৱাৰোঁ বুলি ক'লো। আৰু হৰিনাথ বেমাৰত পৰিছে বুলি শুনিলো। তাক চাবলৈ দুয়ো ভিক্টোৰিয়া হোষ্টেললৈ গ'লো। তেওঁ তাৰ দৰৱ লেখি দিলে। তেওঁক ১০৲ টকা দিবলৈ মই হৰিনাথক ক'লো। হৰিনাথৰ লগত দোকানৰ টকা ৯৫৲ আছিল; মোক দিলে। গদাধৰেও ১০৲ দিলে।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৮

ক্ষীৰোদ বাবু আৰু তেওঁৰ ল'ৰা সুকুমাৰ আৰু বাজুৱে টেনিছ খেলিলে। তাৰ পিছত তেওঁলোকক মোৰ লগত ডিনাৰ খুৱাই পঠিয়ালো। ক্ষিতি বাবুও আহি দুইটা কামতে আমাৰ লগত যোগ হ'ল। তেওঁ মোক ৩০৲ দিলে। মই তেওঁক দিয়া ৪০০৲ টকাৰ এইখিনি পাবলৈ বাকী আছিল। তেওঁ আৰু ৩০০৲ কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকৰ টিকৰ বাবে অতুল বাবুক দিবলৈ দিলে। মই অতুল বাবুক সেই টকা দিলো। কিন্তু অতুল বাবুৱে কিশোৰী বাবুক দিবলৈ ক'লে চি. কে. প্ৰামাণিকৰপৰা পাওনা টকাৰ হিছাপত। ময়ো তেওঁৰ কথামতে কৰিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৯

এম্. চি. বৰুৱা ভুবনক লৈ আসামলৈ গ'ল। নন্দকিশোৰ ঝাড়সোগড়াৰপৰা আহিল। ক্ষীৰোদ বাবুৱে স্বৰ্ণক লৈ আজি পুৱাতে কটকলৈ গ'ল। মই তেওঁলোকক ষ্টেশ্যনত থৈ আহিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ২০

হৰিনাথে আগৰ ঘৰ এৰি ১৪৮ বৌবাজাৰৰ এম্. চি. বৰুৱা থকা ঘৰলৈ গ'ল।

ফেব্ৰুৱাৰ ২১

জাৰ্ডিন স্কিনাৰৰপৰা ১৫,০০০৲ টকাৰ চেক পালো। কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকে টিক ডিপাৰ্টমেন্টলৈ ৪,৬১০।৶১০ ট্ৰেন্সফাৰ কৰি দিলে। চি. কে. প্ৰামাণিকে মোৰপৰা ১০,০০০৲ টকা ধাৰে লৈছিল। মই ট্ৰেন্সফাৰৰ টকাখিনি নেশ্যনেল বেঙ্কত জমা দিলো। ক্ষেত্ৰমোহনৰ লংকোটৰ বাবদ ৩৭৷৷৹ টকাৰ বিলখন আংশিকভাৱে শোধ কৰিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ২২

কালি জে. এছ্. এন্ড্. কো-ৰপৰা পোৱা চেকখন বেঙ্গল বেঙ্কত জমা দিলো। কালীকৃষ্ণ প্ৰামাণিকে দিয়া ৪,৬১০।৶১০ পইছাও জমা দিলো। বেঙ্গল

বেঙ্কৰপৰা ৩,০০০, টকা আনি ৰমাকান্ত বৰকাকতীক দিলো। মিস্টাৰ এম্. চি. বৰুৱাৰে সৈতে সম্পূৰ্ণ বন্দবস্ত মীমাংসা কৰি মিস্টাৰ বামফ্ৰেক দিয়া হ'ল। বি. বৰুৱা আজি পুনৰ ঝাড়সোগড়াৰপৰা পালেহি। নিশা ১১ বজাত আসানসোললৈ উভতিল।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৩

বৈদ্যনাথ চাটাৰ্জি আৰু সীতানাথ চাটাৰ্জিয়ে আজিৰপৰা এক নম্বৰী পাৰ্গমিল ইটা দিবলৈ ছুৰু কৰিছে। গাড়ী ভাৰাই সৈতে ১২৷৷০ দিব লাগিল। ছুৰ্কি ডেব নম্বৰৰ ৩১, হিছাপে। মই চাৰি হাজাৰ ঠিক কৰিলো এই হিছাপত। আজি সকলো বাজ আৰু মজুৰক সিহঁতৰ মজুৰি দিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৪

দৈনিক খৰচৰ বাবে বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ২০০, টকা আনিলো। শিৱপুৰ ইয়াৰ্ডৰ ঘৰৰ বাবে বাৰ্ন এন্ড্ কোম্পানীৰপৰা ঘৰৰ ছালৰ থাপৰি কিনিলো। নন্দকিশোৰে তাৰ বাবে ৪৬, দি আহিল। আবেলি চি. চি. ক্লাবলৈ গৈ ২৫ মাইল চাইকেল ৰেচ চালো। কলিকতাৰ বাৰ্ডালিক প্ৰথম হ'ল, বেৰট দ্বিতীয়। এওঁলোক হাওড়াৰ মানুহ।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৫

আজি পুনৰ কিশোৰী বাবু আৰু অতুল বাবুৰ সৈতে চিতপুৰ হাটলৈ গ'লো। এজনী গাই কিনিলো দাম ৮০, আৰু দালালী এটকা দি। এই মাহৰ ২৩লৈকে তালিবৰ প্ৰাপ্য আদায় কৰিলো।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৬

পুনৰ শিৱপুৰলৈ গৈ মেকেঞ্জি লায়ালে টিম্বাৰ নিলাম কৰা চালো। ছাবে বাৰ বাজি গ'ল। পৰ্টনে ৫০টা স্কোৱাৰৰ ২৫টা ললে। ক'লে, বাকী ২৫টা জি. চি. বোসৰপৰা ল'ব লাগিব। ক্ষীৰোদ বাবুৰ ল'বা সুকুমাৰচন্দ্ৰ ৰায়ে ২,০০০, দিলে। আগতে ক্ষীৰোদ বাবুৱে মোৰপৰা এই টকা ধাৰলৈ লৈছিল। কিন্তু সুদৰ বেলিকা হাত টানি ধৰিলে। সুকুমাৰে ইয়াৰ উপৰি ৯,৪০০, কালি মোৰ হাতত জমা ৰাখিছিল তেওঁৰ আন টকাৰ হিছাপত জমা দিবলৈ।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৭

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১৫,০০০, টকা ভঙাই আনিলো—১০,০০০, টকা আৰু ৫,০০০,-ৰ নোট। শ্যাম বাবু কালিকাপুৰৰ সুৰেনৰ বিয়ালৈ গৈছিল। আজি উভতিল।

ফেব্ৰুৱাৰী ২৮

জে. এছ্. এন্ড্ কো·-ৰপৰা বেঙ্গল বেঙ্কৰ চেক পালো। বি. বৰুৱা মোৰ হাতৰপৰা ১৫,০০০ টকা লৈ ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল। তেওঁৰ লগত বৈদ্যনাথ, হৰিৰামন আৰু খগেন গ'ল।

মাৰ্চ ১

ক্ষীৰোদ বাবুৰ ল'ৰা সুকুমাৰ বায়লৈ মোৰ টাট্টু আৰু ব্ৰেপটো পঠিয়াই দিলো। তেওঁ চাৰি শ টকা দি কিনিলে।

মাৰ্চ ২

আজিৰপৰা মোৰ ঘৰ তৈয়াৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলো। এজন চৰকাৰ ৰাখিলো ঘৰৰ কাম তত্ত্বাৱধান কৰিবলৈ ১৫ টকা দৰ্মহাত। লুইচক ২৫টা টিক লগৰ হিছাপত ৫০ দিলো। গুৱাহাটীৰ সত্যনাথ বৰালৈ 'জোনাকী'ত প্ৰকাশ কৰিবলৈ 'কেকো ককা' প্ৰবন্ধটো কপিকৈ পঠালো।

মাৰ্চ ৩

চি. কে. আগৰৱালাই মোলৈ দহ টকা পঠিয়াইছে। গুৱাহাটীৰ এম্. বৰুৱালৈ দুবছৰৰ 'জোনাকী'ৰ বাবে ১০ টকা পঠোৱা হ'ল। আজি কিশোৰী বাবু নাহিল। মই পুৱাতে আৰ্. বৰকাকতীক লগ পালোগৈ। বামফ্লেৰ, এম্. চি. বৰুৱাৰ তিনি হেজাৰ টকাৰ দায়িত্ব লৈ মনে মনে আছে। তাগাদা দিবলৈ ক'লো। এছ্. চি. বায়লৈ এজন ছহিছ পঠালো। আজি শেষ কৰি তালিৰক মজুৰি দিলো।

মাৰ্চ ৭

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১৮,০০০ টকা আনিলো। জে. এছ্. এন্ড্ কো·-ৰপৰা বেঙ্গল বেঙ্কৰ ১৫,০০০ টকাৰ এখন চেক পালো।

মাৰ্চ ৮

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ২০,০০০ টকা অনা হ'ল। তালৈ জাৰ্ডিনে কালি দিয়া ১৫,০০০ টকাৰ চেকখন জমা দিবলৈ পঠালো। ২০,০০০ টকা লৈ মই ঝাড়সোগড়াৰ মেইলত উঠিলো। কিন্তু সেই টকা লৈ বায়গড়ৰ ফালে গাড়ীখন গুচি গ'ল। মই বায়গড়ত নামি ৰাতি তিনি বজাত এক মালগাড়ীত টকাখিনিয়ে সৈতে উঠিলো। ৰাতিপুৱা ছাবে সাত বজাত ঝাড়সোগড়া পালো। বৰ কষ্টখন খালো। মোৰা ৰাতি পত্নী, বি. বৰুৱা সকলো মহা চিন্তাত পৰিছিল ইমানগাল টকাৰে আহি ঝাড়সোগড়া নোপোৱাত।

মাৰ্চ ৯

সি যি হওক আজি পুৱা ৭৷৷·-ত গুড্‌ছ্ ট্ৰেইনখনত ২০,০০০৲ টকাৰে ঝাড়সোগড়া পালোঁহি। শ্ৰীমতীয়ে ৰাতি ঝাড়সোগড়াৰ ৰেলৰ কৰ্মচাৰী, বাবু, ছাব-কন্ট্ৰেক্টৰ সকলোকে এটা বৰভোজ দিলে।

মাৰ্চ ১০

ৰাতিৰ মেইলত মোৰ পত্নী আৰু ৰেবিয়ে সৈতে কলিকতালৈ ওলালো। বি. বৰুৱা কুমাৰকেলাত নামিল।

মাৰ্চ ১১

পুৱা হাওড়া পালোঁহি শ্ৰীমতী আৰু ৰেবিৰে।

মাৰ্চ ১৪

জাৰ্ডিনৰপৰা ১৫০০০৲ টকাৰ এখন বেঙ্গল বেঙ্কৰ চেক পালো।

মাৰ্চ ১৫

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১৫,০০০৲ টকা আনি ভৱানীৰ যোগে ঝাড়সোগড়ালৈ পঠালো—৬,০০০৲ টকা আৰু ৯,০০০৲ এশ-টকীয়া নোট। ভৱানী আজি এইখিনি পাইছিলহিহে, আকৌ যাব লগীয়া হ'ল। বেঙ্গল বেঙ্কত ১৫০০০৲ টকা জমা দিলো। দৈনিক খৰচৰ বাবে বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ২০০৲ টকা আনিলো। লুইছক ৬০৲ টকা দিলো। কিশোৰী বাবুৱে তেওঁ জমা ৰখা টকাৰপৰা ১০০৲ নিলে। ৰাতি জিতু লগুৱা ঘৰলৈ গ'ল। আজিলৈকে তাৰ প্ৰাপ্য আদায় কৰিলো। গাড়ীৰ খৰচৰ বাবে দুটকা অধিক দিলো।

মাৰ্চ ১৬

গোপী আৰু ৰামুৰ ঘৈণীয়েক ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল। আক্কেলৰ মানুহ কামলৈ নাহিল।

মাৰ্চ ১৭

অতুল বাবুৰ এটি ল'ৰা হৈছিল। সি আজি ধনুষ্টঙ্কাৰ হৈ মৰিল। পুৱাতে ৰায় ছাহাবৰ লগত গৈ দেখা কৰিলো। ছোট স্লিপাৰৰ কথা তেওঁক ক'লো। তন্তাৰোৰ শুকাৰ-মেলাৰলৈ ঠিক কৰালো। ১৫,০০০৲ টকা খগেনৰ হাতত দি ঝাড়সোগড়ালৈ পঠালো। পুৱা সাত বজাত মাদ্ৰাজ মেইলত কটকলৈ যাত্ৰা কৰিলো। ক্ষীৰোদ বাবুৱে স্টেশ্যনৰপৰা আগ বঢ়াই নিলেহি। তেওঁৰ

ল'ৰা খোকাও আহিছিল। তেওঁৰ ঘৰলৈ লৈ গ'ল মধুপুৰ বজাৰ প্ৰাইভেট গাড়ীৰে। স্বৰ্ণ আৰু ছোট তাতে। বৰ আদৰ-আশ্বাস কৰিলে। বৰ ঘৰ ঘৰ লাগিল।

মাৰ্চ ২৯

কটকত পুৱা ক্ষীৰোদ বাবুৰ লগত ফুৰিবলৈ গলো। মোহিনীমোহন সেনৰ লগত দেখা কৰিলো। তেওঁ মুন্সিফ। মোক, ক্ষীৰোদ বাবুক গৰম লুচি খুৱালে। তেওঁ পঢ়াত মোৰ সমনীয়া হ'ব। তেওঁক পাই বৰ ভাল লাগিল। দুডাল শিঙৰ কটকী লাখুটি কিনিলো ডালত ২৷৷· কৈ। কেন্টনমেন্ট বজাৰৰ-পৰা কিছুমান ধেমালিৰ বস্তু কিনি আনিলো, ক্ষীৰোদ বাবুৰ ল'ৰাহ'তক দিলো। গধূলি ক্ষীৰোদ বাবুৰ লগত গাড়ীৰে কাটঝুৰিৰ পাৰত ফুৰিবলৈ গ'লো।

মাৰ্চ ৩০

পুৱা ক্ষীৰোদ বাবুৰ লগত মহানদীৰ পাৰত ফুৰিবলৈ গ'লো। আবেলি কদম ৰছুল (মহম্মদৰ পদচিহ্ন) আৰু কবৰ-স্থান চাবলৈ গ'লো। ক্ষীৰোদ বাবুৰ এজন মুছলমান বন্ধুৱে আমাৰ লগত থাকি সকলো কথা বুজাই দিলে। ক্লাবলৈ গৈ দেখিলো ক্ষীৰোদ বাবুৱে বিলিয়াৰ্ড খেলিছে। তাত বহুতৰ লগত চিনা-জনা হ'ল।

মাৰ্চ ৩১

পুৱা ছাবে ছয়ত হাওড়াৰ ট্ৰেইন ধৰিলো। ক্ষীৰোদ বাবু আৰু খোকা স্টেশ্যনলৈ আহি মোক বিদায় দিলে। গধূলি সাত বজাত হাওড়া পালোহি।

এপ্ৰিল ১

ববুৱাই টেলিগ্ৰাম কৰি মোক ঝাড়সোগড়ালৈ যাবলৈ কৈছে। মেইলত উঠি ৰাতি ডেৰ বজাত ঝাড়সোগড়া পালোহি।

এপ্ৰিল ৩

এখন টিকৰ ব্ৰিজৰ স্লিপাৰৰ অৰ্ডাৰ পালো—বি. এন্. আৰ.-ৰ সাতপুৱা ব্ৰিজৰ। বং পালো। বোম্বে মেইলত উঠি ৰাতি ছাবে আঠ বজাত হাওড়ালৈ আহিলো।

এপ্ৰিল ৪

পুৱা ন বজাত হাওড়া পালোহি। খড়গপুৰৰ মিস্টাৰ আচাৰ্যৰ লগত দেখা

হ'ল। শাল স্লিপাৰৰ হিছাপত জাৰ্ডিনৰপৰা ১৫,০০০৲ টকাৰ এখন চেক পালো।

এপ্ৰিল ৫

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১০,০০০৲ টকা আনি খগেনৰ মাৰ্ফত ঝাড়সোগড়ালৈ পঠালো। তাৰ কাৰণেই খগেন পুৱা ইয়ালৈ আহিছিল। বি. টি. টি. কোম্পানীক নেশ্যনেল বেঙ্কৰ ২৫,০০০৲ টকাৰ এখন চেক দিলো। মেছাৰ্ছ মেকেঞ্জি লায়াল কোম্পানীক ১১,০০০৲ টকাৰ এখন চেক দিলো। সেয়া ডি. এল. স্লিপাৰৰ দাম। তাৰ নিমিত্তে মিস্টাৰ লন্ডন আহিছিল। কিশোৰী বাবুৰে সৈতে কাৰ্জন থিয়েটাৰলৈ গ'লো। প্ৰোপাইটাৰ ৰাধাকিষণ ৰাগলাই টিকট পঠাই নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল। হৰিপ্ৰসাদ নাথৰ ল'ৰা ৰোৰ গোৱালপাৰাৰপৰা আহিছে। শিয়ালদহত হৰিনাথৰ লগত ৰাখিলো আৰু বি. বৰুৱালৈ বতৰা পঠালো।

এপ্ৰিল ৬

আজি প্ৰজ্ঞাৰ অসুখ।

এপ্ৰিল ১২

বি. বৰুৱা টকা লৈ ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল।

এপ্ৰিল ১৪

শিৱপুৰত এটা বৰভোজ দিলো। ইয়াৰ্ডৰ ন ঘৰ ল'লো। ভোজত সকলোৰে তৃপ্তি হ'ল। নৱবৰ্ষৰ উপাসনাত যোগ দিবলৈ পুৱা জোড়াসাঁকোলৈ গ'লো। কৰ্তা মশায়ক প্ৰণাম জনালো। তেওঁ আমাৰ দুইকো দেখি সন্তোষ পালে। আদৰ-সাদৰকৈ কথা হ'ল। মোৰ মুখৰ আগতে বৰ প্ৰশংসা কৰিলে। পুৱা ন বজাত আমাৰ ঘৰত প্ৰজ্ঞাই 'কলসী-উৎসৰ্গ' পাতিছিল। হেম বিদ্যাৰত্ন পণ্ডিত আহি উপাসনা আদি কৰিলে। জোড়াসাঁকোৰপৰা আহিবৰ সময়ত এটা ঘটনা ঘটিল। আমি অহা গাড়ীখনৰ ঘোঁৰা এটা অচল হ'ল। আমি এখন কেৰেয়া গাড়ীত ঘৰলৈ আহিলো। ঘোঁৰা আৰু গাড়ীখন নিৰাপদে পিছত পালেহি।

এপ্ৰিল ১৫

জোড়াসাঁকোৰ মানুহক খুৱালো। দাদা, বোঠান, মেজদা, মেজ বোঠান, ছোট দাদা, সত্য দাদা, শোভনা, দেবেন, মনীষা আদি আহিল। গা বেয়া কৰিছে বুলি বাগি দি দেবেনে একো নাখালে। তেওঁ মোৰ ঘৰলৈ এবছৰমান মূৰত আহিছে।

এপ্ৰিল ১৬

মিস্টাৰ জে. এন্. সেন সম্বলপুৰৰপৰা পত্নী আৰু দুই বেবিৰে আহিল। কেই ঘন্টামান বিশ্ৰাম কৰি দাৰ্জিলিঙলৈ গ'লাল। মই শিয়ালদহত থৈ আহিলো।

এপ্ৰিল ১৭

প্ৰসাদদাস বড়ালক জে. এন্. সেনৰ গবৰ্নমেন্ট পেপাৰ বেচিবলৈ দিছিলো। সেইবিলাকৰ বেচ ৪৯৩॥৶ অনা পালো। সেনলৈ ২০০্ টকাৰ আধা-নোট পঠালো তেওঁৰ দাৰ্জিলিঙৰ ঠিকনা Anandale House-অলৈ।

এপ্ৰিল ১৮

জাৰ্ডিনৰপৰা শাল স্লিপাৰৰ হিছাপত ১৫,০০০্ টকাৰ চেক পালো। ঝাড়সোগড়ালৈ পঠাবৰ বাবে বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ১২,০০০্ টকা আনিলো। এজন দাৰোৱান ঠিক কৰি ক্ষীৰোদ বাবুৰ ঘৰলৈ পঠালো। ঘৰ পহৰা দিয়া কামত লাগে। ৰবিনাৰায়ণ বৰালৈ তিনি শ টকাৰ আধা-নোট পঠালো। আজি মিস্টাৰ জে. এন্. সেনলৈ বাকী ২০০্ টকাৰ আধা-নোট পঠালো। প্ৰসাদদাস বড়ালক ২,০০০্ টকাৰ গবৰ্নমেন্ট পেপাৰ বিক্ৰী কৰি দিলো। খনে পতি ৯৭।৶৭ পাই কৰি মুঠ ২,০৩৭।৶৹ অনা পালো। সেয়া টিক অফিচৰ পেপাৰ আছিল।

এপ্ৰিল ১৯

বেঙ্গল বেঙ্কত ১৫,০০০্ টকা জমা দিলো। ৩,০০০্ টকা বেঙ্কৰপৰা আনি কালিৰ ১২০০০্ টকাৰে সৈতে নন্দকিশোৰক দি ঝাড়সোগড়ালৈ পঠিয়ালো। দ্বিতীয় আধা-নোটবোৰ এটা ৰেজিস্টাৰী খামত সুমুৱাই কালিৰ গতেৰে ৰবিনাৰায়ণলৈ পঠিয়ালো। আজি সকলো চাকৰক দৰ্মহা দিলো।

এপ্ৰিল ২৫

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ৮,০০০্ টকা অনা হ'ল।

এপ্ৰিল ২৬

বেঙ্গল বেঙ্কৰপৰা ২,০০০্ টকা আনি কালিৰ ৮,০০০্ টকাই সৈতে নন্দকিশোৰক দি ঝাড়সোগড়ালৈ পঠিয়ালো। চন্দ্ৰকান্ত বৰুৱা নন্দকিশোৰৰ লগত গ'ল। আৰ্. চি. লস্কৰক ১০,০০০্ ইটাৰ অৰ্ডাৰ দিলো।

এপ্ৰিল ২৮

নন্দকিশোৰ উভতি আহিল। দুখাং শাক-পাছলি আৰু ফল ঝাড়সোগড়ালৈ পঠোৱা হ'ল। মিস্টাৰ ছেশ্বায়াৰে আসাম বেঙ্গল ৰেলৱেৰ স্লিপাৰ পাছ কৰিলে।

মেই ১১

মিস্টাৰ টেইলৰৰ বগা ঘোঁৰাটো লৈ ছহিছটো আহিল।

মেই ১৮

নন্দকিশোৰ আজি ৰাতি ঘৰলৈ গ'ল। সি দুমাহৰ ছুটী আৰু বকছিছ হিছাপে দুমাহৰ দৰ্মহা পালে।

মেই ২১

মিস্টাৰ জে. বৰুৱা আজি আসামৰপৰা পালেহি কলিকতা। তেওঁ ইংলেন্ডলৈ যাব।

মেই ২২

মিস্টাৰ জে. বৰুৱাই ৰাতি আমাৰ ঘৰত ডিনাৰ খালে। বি. বৰুৱা বেমাৰ পৰি ঝাড়সোগড়াৰপৰা ইয়ালৈ আহিল। লগত হৰিনাথ। নন্দকিশোৰে বলৰান নামৰ এজন দাৰোৱান দিছিল নিজৰ সলনিত। ১০৲ টকা দৰ্মহাত বলৰানক এৰি আন এটা দাৰোৱান ৰাখিলো।

মেই ২৩

ইন্ডিয়া ক্লাবত কেইঘন্টামান জে. বৰুৱাৰ লগত কথাবাৰ্তা হৈ তেওঁৰ বন্ধু-বেহানি জাৰ্ডিনৰপৰা ১৫,০০০৲ টকাৰ চেকখন নাপালো।

মেই ২৪

বেলিয়াঘাটাৰপৰা তিনি গাড়ী চূণ কিনিলো। জে. বৰুৱাৰ লগত গৈ পাগুৰিৰ নিমিত্তে এখন কাপোৰ কিনি দিলো।

মেই ২৫

ক্ষীৰোদ বাবুৰ ঘৰৰ দাৰোৱানটোক ১৩ দিনৰ বাবে তাৰ দৰ্মহা ৩৸৴৫ দিলো। হৰিনাথ ১০,০০০৲ টকা লৈ ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল। দাৰ্জিলিঙৰ জে. এন্. সেনৰ ঠিকনাত এখাং ফল পঠালো। ভিখবাজক পদুমা লগ পাই ক'লো, মোলমেনৰপৰা pigly square পঠাবলৈ। একাউন্টেন্ট ভোলানাথ চাটাৰ্জি আজি ৰাতিৰ গাড়ীত আসানসোললৈ গ'ল।

মেই ২৮

জে. বৰুৱা বোম্বে কর্ড মেইলত ইংলেন্ড বুলি যাত্রা কৰিলে।

জুন ৬

বৰুৱা মেইলত ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল।

জুন ৭

জার্ডিনৰপৰা ১৫,০০০্ টকাৰ এখন চেক পালো। ই. আই. আৰ.-ৰ মিস্টাৰ গ্রান্টে ৩০০ টন ছোট টিম্বাৰ চালে, কিন্তু জি. চি. বোসৰ্ৰাধিনিহে ভাল বুলিলে।

জুন ৯

ৰামপালক মজুৰি দি আজি বিদায় দিলো।

জুন ১০

এজন দোৱাল গয়লা (গোৱাল?) ৰখা হ'ল। ১০্ টকা দৰ্মহা।

জুন ১৬

মিস্টাৰ আৰু মিছেছ জে. এন্. সেন দাৰ্জিলিঙৰপৰা আহি মোৰ ঘৰত ৰ'ল।

জুন ১৭

মিস্টাৰ সুকুমাৰ ৰায় কটকৰপৰা আহি আমাৰ লগত থাকিল।

জুন ১৮

মিস্টাৰ আৰু মিছেছ জে. এন্. সেন সম্বলপুৰলৈ উভতিল।

জুন ১৯

জিতু লগুৱা তাৰ ঘৰৰপৰা ঘুৰি পালেহি।

জুন ২৭

বৰুৱা বিলাসপুৰলৈ গ'ল। বেঙ্গল বেঙ্কত ১৫,০০০্ টকা জমা দিলো। 'ভাৰতী' আলোচনীৰ ওলোৱা 'বৈদ্য জাতিৰ ইতিবৃত্ত' প্রবন্ধৰ এটা সমালোচনা লিখি 'ভাৰতী'ত ছপাবলৈ পঠিয়ালো।

জুলাই ৪

আয়াজনী ১৫ দিনৰ ছুটীত ঘৰলৈ গ'ল। তাইক জুন মাহৰ পুৰা বেতন দিলো। তাৰ বাদেও ২ টকা বাট-খৰচৰ বাবে বৰ্কছিছ দিলো।

জুলাই ১৪

জিতু ৰাতি ক'ৰবালৈ পলাই গ'ল।

জুলাই ১৫

আয়াজনী ঘৰৰপৰা উভতিল।

জুলাই ২৩

নন্দকিশোৰ আজি ৰাতি ঘৰৰপৰা পালেহি।

আগষ্ট ১৩

ঘৰ সজা কাম আজি শেষ হ'ল। মাথোন কোনো কোনো অংশত ৰং লগোৱা আৰু গ্লাছ লগোৱা কাম বাকী।

আগষ্ট ২০

এক হিন্দুস্থানী লগুৱা ৰাখিলো। নাম তাৰ কানাই।

আগষ্ট ২২

ববুৱা আসানসোলেদি বিলাসপুৰলৈ গ'ল। লগত গোপী লগুৱাক নিছে।

আগষ্ট ২৪

নন্দকিশোৰে মোৰ কাম এৰি দিলে। মই তাক সকলো টকাকড়ি আদায় দিলো।

আগষ্ট ২৯

গোলোক সিঙক দাৰোৱান কৰি ৰখা হ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ৭

কানাইৰ বেমাৰ; তাক কেম্পবেল আস্পতাললৈ পঠালো। আজি জাৰ্ডিনৰ-পৰা ৬২,৫০০ টকা পালো। টিকৰ হিছাপত ইয়াৰপৰা ২০,০০০ টকা বাদ কাটি বাকীখিনিৰ চেক দিলে। মই আচলতে ৪২,৫০০ টকাৰহে চেক পালো।

ছেপ্টেম্বৰ ৩

এটা নতুন বঙালী চাকৰ ৰাখিলো। 'পত্নীহীন পিতা' নামৰ প্ৰবন্ধটো গুৱাহাটীলৈ 'জোনাকী'ত প্ৰকাশ কৰিবৰ বাবে সত্যনাথ বৰালৈ পঠালো।

ছেপ্টেম্বৰ ৮

জে. বৰুৱা আজি বন্ধুৱীন্দ্ৰৰে সৈতে ইংলেণ্ডৰপৰা উভতি আহিল। বি. বৰুৱা, ভুবনচন্দ্ৰ বৰুৱা ঝাড়সোগড়াৰপৰা তেওঁৰ লগ হৈ আহিছে। আমি অসমীয়াবিলাকে হাওড়া ৰেলৱে স্টেশ্যনৰ প্লেটফৰ্মলৈ গৈ তেওঁক অভিবাদন জনালো। তেওঁ আমাৰ লগত ভাত খালে। আবেলি ইন্ডিয়া ক্লাবলৈ গ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ১০

জে. বৰুৱা আসামলৈ গ'ল। মই আৰু বি. বৰুৱাই শিয়ালদহ স্টেশ্যনত গৈ তেওঁক বিদায় দিলো। ৰাতি দহ বজাৰ গোৱালন্দ মেইলত তেওঁ গ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ১৩

এটা ওড়িয়া চাকৰ ৰাখিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ১৪

ভুবন বিলাসপুৰলৈ গ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ১৬

বি. বৰুৱা বিলাসপুৰলৈ গ'ল।

ছেপ্টেম্বৰ ১৭

দোকানৰ বাবে এটা নতুন দাৰোৱান ৯ টকা বেতনত ৰাখিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২১

আজি এক নতুন লগুৱা ৰাখিলো। কে. এন. ঠাকুৰে পঠিয়াইছিল। বি. বৰুৱা বিলাসপুৰৰপৰা আহিল। আজি অৰুণা বোৱৰ অন্নপাশন। পুৰোহিত পণ্ডিত হেম বিদ্যাৰত্নই উৎসৱৰ ক্ৰিয়া-কৰ্ম উপাসনাদি কৰিলে। তেওঁৰ লগত আৰু এজন পুৰোহিত। ওপৰ তলাৰ কোঠাত সকাম হৈছিল। বি. বৰুৱাই অৰুণাৰ মুখত ভাত দিলে। গধূলি মানুহক খুওৱা হ'ল। এটা বৰভোজেই হ'ল। ভালেৰে কামফেৰা হৈ গ'ল। গয়াপ্ৰসাদ দাৰোৱানক আজিৰপৰা ৰাখিলো।

ছেপ্টেম্বৰ ২৩

বি. বৰুৱা বিলাসপুৰলৈ গ'ল। গোলাপ সিং দাৰোৱানক এৰি দিলো।

অক্টোবৰ ১২

ৰাতি ৯ বজাত হাওড়া এৰিলো। ৰাতি ১০ বজাত শিয়ালদহলৈ গৈ গোৱালন্দ মেইলত উঠিলো আসামলৈ যাবলৈ। স্টেশ্যনত প্ৰজ্ঞাই মোক বিদায় দিলেহি। মনত বৰ বেজাৰ লাগিল।

অক্টোবৰ ১৩

পুৱা স্টিমাৰত উঠিলো।

অক্টোবৰ ১৪

আজিও স্টিমাৰত।

অক্টোবৰ ১৫

স্টিমাৰত গুৱাহাটী পালোহি। এইচ্. চি. গোসাঁই, সত্যনাথ বৰা আহিছিল। এইচ্. চি. গোসাঁয়ে ডাক বঙলাত মোৰ আহাৰৰ দিহা কৰি অভ্যৰ্থনা জনালে। ৰাতি স্টেশ্যনলৈ আহি বিদায় দিলে। এতিয়া এ. বি. আৰ.-ৰ গাড়ীত।

অক্টোবৰ ১৬

এ. বি. আৰ.-ত গুৱাহাটীৰপৰা মই গোলাঘাট পালোহি। কমাৰবন্ধাত শ্ৰীনাথ ককাইদেউৰ লগত বাটত দেখা হ'ল। আই আৰু আনসকলক লগ পাই মই বৰ সুখী হ'লো।

অক্টোবৰ ১৭—১৯

গোলাঘাটত।

অক্টোবৰ ২০

পুৱা ছাৰে এঘাৰ বজাত গোলাঘাট এৰি যোৰহাটলৈ ওলালো। শ্ৰীনাথ ককাইদেউ কমাৰবন্ধালৈকে মোৰ লগত আহিল। তেওঁক কমাৰবন্ধাতে এৰি আহিলো। গোলাঘাটত আইক এৰি আহিছো বাবে মনত বৰ দুখ।

অক্টোবৰ ২১—২২

যোৰহাটত।

অক্টোবৰ ২৩

জি. বেজবৰুৱাৰ লগত যোৰহাটত আছো। ৰাতি জে. বৰুৱাই তেওঁৰ ঘৰত খাবলৈ মাতিলে। কে. কে. বৰুৱা, জি. বেজবৰুৱায়ো আমাৰ লগতে খালে। জে. বৰুৱাৰে সৈতে জি. বেজবৰুৱাৰ মিল হ'ল। ঘৰৰ চিঠি পালো। বদ্রী ছহিছৰ সলনি বিজয় ছহিছক ৰাখিছে। বদ্রী ছুটীত গৈছে, তথাচ তাৰ দৰ্মহা দি দিছে।

অক্টোবৰ ২৪

ৰাতিপুৱা যোৰহাট এৰিলো। কঁকিলামুখলৈ গৈ মেইল স্টিমাৰত (পেংগুইন) উঠিলো ডিব্ৰুগড়লৈ বুলি। মোৰ লগুৱা ৰামু মোৰ লগত।

অক্টোবৰ ২৫

ৰাতিপুৱা ডিব্ৰুগড় পালোহি। স্টিমাৰ ঘাটলৈ চি. কে. আগৰৱালা, বিৰিঞ্চি আৰু সবু আহিছিল। তেওঁলোকেৰে সৈতে গৈ জগন্নাথ ককাইদেউৰ ঘৰত ৰ'লো। আজি শ্ৰীনাথ ককাইদেউৰ পৰিবাৰ ঢুকাল। এটা ল'ৰা এৰি থৈ গৈছে। বৰ বেজাৰ পালো।

অক্টোবৰ ২৬

চি. কে. আগৰৱালাৰ লগত ডিব্ৰুগড়ৰপৰা তামোলবাৰীলৈ গ'লো। তাত ভাত খালোগৈ। তাত চন্দ্ৰকুমাৰৰ ভায়েক বিষ্ণু আগৰৱালাৰ লগত দেখা হ'ল। দিনটো বৰ আনন্দ-আহ্লাদত কটালো।

অক্টোবৰ ২৭—২৯

তামোলবাৰীত আছো।

অক্টোবৰ ৩০

চি. কে. আগৰৱালাৰ লগত তামোলবাৰী এৰি ডিগবৈৰ ফালে গ'লো। জে. কে. বেজবৰুৱাৰ লগত ক্লাবলৈ গৈ ৰাতিটো তাতে কটালো।

অক্টোবৰ ৩১

গধূলি ডিগবৈৰপৰা ডিব্ৰুগড়লৈ আহিলো। ডিব্ৰুগড়ত চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ ঘৰত খাই-বৈ শুই থাকিলো। পুৱা ড্ৰিলিং চাবলৈ গৈছিলো। কিন্তু চাবলৈ নেপালো।

নবেম্বৰ ১

ডিব্ৰুগড়ত চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ ঘৰত আছো। জগন্নাথ ককাইদেউৰ ঘৰত

ভাত খালো। ৰাতি চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ ঘৰত খালো। তেওঁৰ মাকে মোক বৰ মৰম কৰিলে, মোক কাপোৰ আৰু পৰিবাৰলৈ কাপোৰ আৰু বিহা-মেখেলা দিলে। কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য আহি আগৰৱালাৰ ঘৰৰ ভোজনত আমাৰ লগত যোগ দিলে।

নবেম্বৰ ২

মই চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ লগত ডিব্ৰুগড় এৰিলো। দুয়ো মেইল স্টিমাৰ ৰুজাৰ্ডত গৈ ৰাতি শুই থাকিলো; পুৱাতে জাহাজ এৰিব। মই কলিকতালৈ ওলাইছো আৰু চন্দ্ৰকুমাৰ মোৰ চেনেহত তেজপুৰলৈ যাবলৈ ওলাল। ডিব্ৰুগড় এৰাৰ আগতে ৰাতিৰ চাউলকঠি জগন্নাথ ককাইদেওৰ তাতে খালো।

নবেম্বৰ ৩

আজি ৰাতি পুৱাতে স্টিমাৰখনে ডিব্ৰুগড় এৰিলে। চন্দ্ৰকুমাৰ মোৰ লগতে। গোৱালন্দমুৱা হৈ স্টিমাৰ চলিল।

নবেম্বৰ ৪

মই স্টিমাৰতে থাকিলো। চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালা তেজপুৰতে নামিল। তেওঁক এৰি দুখ লাগিল। গুৱাহাটী এৰিবৰ সময়ত হেমচন্দ্ৰ গোস্বামীৰ লগত দেখা হ'ল। মাথোন দুই মিনিট কথা হ'লো। সেই বাবেও বেয়া লাগিল।

নবেম্বৰ ৫

স্টিমাৰত গোৱালন্দমুৱে আহি আছো।

নবেম্বৰ ৬

গধূলি গোৱালন্দইদি অসমৰপৰা পালোঁহি। পোৰাডাত বায় ছাহাব বলৰামৰ লগত দেখা হ'ল। একেলগে দুয়ো একেখন গাড়ীত উঠি কথা পাতি-বলৈ ধৰিলো। তেওঁৰ স্বকীয়া ছেলুন আছিল। তাতে দুয়ো আহিলো। প্ৰজ্ঞা আৰু বৌৱিয়ে শিয়ালদহ স্টেশ্যনৰপৰা মোক নিবলৈ আহিছিল।

নবেম্বৰ ৮

আনন্দ বান্ধনিক আজি ৰাতিৰপৰা ডেৰ মাহৰ ছুটী দিলো।

নবেম্বৰ ১০

শ্ৰীদয়াল মালী বৈণীয়েক আৰু ল'ৰাটো লৈ ঘৰলৈ গ'ল। সিহঁতক দৰ্মহা আৰু বেলৰ ভাৰা দিলো। ৰামু ১৫ দিনৰ ছুটী লৈ বিলাসপুৰলৈ গ'ল।

সিহঁতক আজিলৈকে দৰ্মহা আৰু বেল-ভাৰা দিলো। মিছেছ গৰ্ডন আকৌ কামলৈ আহিছে। এটা ওড়িয়া মালী ললো।

নবেম্বৰ ১১

বুঢ়া মেতৰটো গ'ল, অইন এটা আহিল।

নবেম্বৰ ১২

এটা বামুণ বান্ধনি ৰাখিলো ১০৲ টকা দৰ্মহাত।

নবেম্বৰ ১৭

মোৰ ক'লা ঘোৰাটো মিস্টাৰ স্পান্চাৰক বেচি দিলো।

নবেম্বৰ ৩০

বি. বৰুৱা ১০,০০০৲ লৈ ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল।

ডিচেম্বৰ ১

এটা নতুন খানচামা ৰাখিলো। কোচমেনটো ছুটী লৈ ঘৰলৈ গ'ল।

ডিচেম্বৰ ৮

বৰুৱা ঝাড়সোগড়াৰপৰা আহিল।

ডিচেম্বৰ ১৪

আলিপুৰলৈ চিৰিয়াখানালৈ গ'লো। মোৰ লগত পৰি, বেবি আৰু ল'ৰা-ছোৱালীবে মিস্টাৰ আৰু মিছেছ লুইছ।

ডিচেম্বৰ ১৩ (২৩?)

বৰুৱা ঝাড়সোগড়ালৈ গ'ল। পি. বৰুৱালৈ টেলিগ্ৰাম কৰিলো যে বি. বৰুৱাক তেজপুৰৰপৰা অহা আহমদাবাদ কংগ্ৰেছলৈ ডেলিগেট নিৰ্বাচন কৰিছে।

ফেব্রুয়ারী ২ সোমবার

OA/7. 07137 100/-

Pd premium by K. C. Roy in New York in Nov. 1903.

ফেব্রুয়ারী ৩ মঙ্গলবার

ঋজু-কুটিল-নানা-পথ-জুষাং নৃণামেকো গম্যস্ত্বমসি পয়সামর্ণব ইব॥

মেই ১১ সোমবার

Bought this @ 1/-. Signed a cheque for Sibanath Babu at Jarne joint acct. for 250/- for B.B. sold by Giri Babu to Ramrick. G. C. Bose pd. Rs 50/- before Jardine. Got order for 500 tons small timber of @ 97/-.

মেই ১২ মঙ্গলবার

Settled Income Tax on Rs 7000/- valuation. Rs 400/- sent to Mr Routh, Chittagong, by joint acct. Pd. G.C.Bose value of M. G. @ 1/4/- Rs 396/4/- by cheque on Bengal Bank. India General Construction settled @ 1/- to B.T.T. Co. Ordered E. quinine for J.N.Sen from Smith.

মেই ১৩ বুধবার

B.N.Rly. Dist. Engineer passed 263 teak sleepers to be sent to Narbada Dist. supplied by Radhakissen & rejected 30. Otool Babu is employeed. from today 150/- & Rs 100/-. Billed B.T.T. Co. for 50 sal taken from us @ 3/8/- Rs 175/-.

মেই ১৫ শুক্রবার

Attended Bench. Bought 100 tons G. W. small timber from London @ 91/-. Gave offer for G. B. small 87/-. Pd Rs 500/- to Ozier (?)

মেই ১৮ সোমবার

Mr J.N.Sen with wife & children arrived & stopped on their way to Darjeeling.

মেই ১৯ মঙ্গলবার

Grant passed 160. Mr J.N.Sen left with his wife & children for Darjeeling.

মেই ২০ বুধবার

Case of DeSouza today. B.B. arrived today. DeSouza's case decreed with cost in our favour.

মেই ২২ শুক্রবার

Passed 270 & rejected 16 by the Dist. Supdt., B.N.Ry., teak sleepers of Satpura Rly. Mrs' watch bracelet given for repair to Anando Ghose.

Total—277	To pay 1200/- Upen but pd. Rs. 700/- only.
263	700/- Ozier
540	1100/- GIB.
	Rs. 3000/-

মেই ২৪ দেওবাব

Bought harness @ 35/-.

মেই ২৫ সোমবার

B.B. left for Asansol.

মেই ২৬ মঙ্গলবার

Callykristo Pramanick due is 811/3/9 bill sent. Pd. Ozier Rs. 700/- & before this Rs. 500/- & 500/-.

মেই ২৭ বুধবার

B.B. returned. Pd. Upen Babu Rs. 700/-, before 300/-.

মেই ২৮ বৃহস্পতিবার

Pd. Shibnath 300/- joint accts. Bought a pālang from Macsyall @ 13/-. Georgy Henderson's piece purchased at 85/- G. C. Bose @ 80/-.

মেই ২৯ শুক্রবার

Small timbers of E. I. R. passed about 400 pieces.

জুন ৪ বৃহস্পতিবার

Recd. from J.S.Co. a cheque for 50,000/- & notes for 15,000/-.

জুন ৫ শুক্রবার

Sent Rs. 10,000/- in hundred-rupee notes per Brojonath to JSG.

জুন ৬ শনিবার

Recd. order from P. Comr. for 51 B.C.L. measuring 18′×13×13—20, 28′×13×13—20, 30′×13×13—7, 32 ×13×13—4, @ 114/-.

জুন ১৮ সোমবার

Pd. Lawrie Rs. 100/- out of Grant's 500/- kept with me.

জুন ১১ বৃহস্পতিবার

E.I.R passed 43 of 200 tons order : our 14 passed.

জুন ১২ শুক্রবার

E.I.R. passed 110 small sq. out of 138, B.N.Ry 343 teak sleepers out of 395. Pd. Blagie 260, Upen of P.C. 125/-.

জুন ১৯ শুক্রবার

B.B. left for Jharsuguda.

জুন ২০ শনিবার

Appointed Darwan Kissen Paul Rs. 10/-.

জুন ২২ সোমবার

Pd. Upendranath Hazra Rs. 451/- & cleared due..

জুন ২৫ বৃহস্পতিবার

E.I. passed 126 big teak..................Recd. 10,000/- from J. S. & Co. Pd. Oxier 325/- & cleared.

জুন ২৬ শুক্রবার

মলে পরিণতে শয্যাং শয্যে পরিণতে মলম্
দ্রব্যশুদ্ধিঃ কথং দেবি মনঃশুদ্ধিং সমাচরেৎ॥

জুন ২৭ শনিবার

Kisory B. left for Lucknow. Got 1,000/- from Jardine joint acct. & out of it gave Kisory B. Rs. 500/-.

জুন ২৮ রবিবার

Cohen entertained me.

জুন ২৯ সোমবার

Returned Rs. 600/- to Bepin Babu to redeposit. E. I. passed 112 small & 48 big (23 ours).

জুলাই ২ বৃহস্পতিবার

তরবোঽপি হি জীবন্তি জীবন্তি মৃগপক্ষিণঃ
স জীবতি মনো যস্য মননেন হি জীবতি।

যোগবাশিষ্ঠ

জুলাই ৯ বৃহস্পতিবার

Sent my acct. book from 1896 to 99 to Bilaspur per Pannalal.

জুলাই ১০ শুক্রবার

Pd. Bepin Babu Rs. 10/- for Noren's sister's marriage. Left for Bilaspur. Fare 27/14/- 2nd class return.

জুলাই ১১ শনিবার—জুলাই ১৬ বৃহস্পতিবার

Bilaspur.

জুলাই ১৭ শুক্রবার

Left Bilaspur for Howrah.

জুলাই ১৮ শনিবার

Arrived Howrah.

জুলাই ১৯ রবিবার

B.B. arrived to-day from Bilaspur. Kisory Babu left for Chittagong this morning.

জুলাই ২০ সোমবার

Mr. J.R.Stewart left for Nagapatam to-day by Madras Mail.

জুলাই ২১ মঙ্গলবাৰ

B. B. got Rs. 50,000/- from J. S. & Co. o/a sal.

জুলাই ২২ বুধবাৰ

B.B. deposited 50,000/- to-day at Hongkong Bank in his own name. Gopi servant rejoined his post to-day. Drawn 10,000/- & 12,000/- from Bengal Bank. B.B. pd. Rs. 50/- to Dr. Bez. Sent Rs. 750/- to Khirod Babu. Sent it to Jnan through William Watson by wire (£ 49).

জুলাই ২৩ বৃহস্পতিবাৰ

Drawn Rs. 200/- from William Watson & Co. as asked by B.B. and drawn Rs. 150/- from Bank of Bengal & pd. to Grindlay & Co. cheque o/a Whiffin on mangoe acct. Pd. 12,000/- to Bama Ch. to buy Benan House.

জুলাই ২৪ শুক্ৰবাৰ

Kisory Babu arrived from Chittagong to-day.

জুলাই ২৫ শনিবাৰ

B.B. left for Bilaspur to-day. Lent Rs. 2,000/- to H.V.Low @ 9/-. Sent 200/- to Khelaram @ 12/-. B.B. gave me Khelaram Life policy to keep and O. K. Ghose gave me his handnote to keep. B.B. took Low's handnote to Bilaspur. Bought 1 ream paper for my book in press.

জুলাই ২৬ দেওবাৰ

Attended Ram Babu's grandson's marriage today with Justice Banerji's grand-daughter.

জুলাই ২৭ সোমবাৰ

Harinath joined Calcutta office from today. Drawn Rs. 100/- from William Watson for current expenses. Deposits 60/- in National Bank, 100/- in Cal. Bank.

যজ্জীৱতি তন্মবণং যন্মবণং সোহস্য বিশ্ৰামঃ।

জুলাই ২৮ মঙ্গলবাৰ

Drawn 2,000/- & 1,000/- from Bank & pd. JSG. & Bilaspur

hundi in favour of Tar Mahmed. Kisory Babu attended office today after his return from Chittagong.

জুলাই ২৯ বুধবার

Bought a pair of boots from Nash & Andrew 4/14/-. Advertized for Sibsagar teacher @ 35/- in *Statesman*. Deposited Mrs. Govt. P. note in Bank of Bengal for interest.

জুলাই ৩০ বৃহস্পতিবার

Bought a pair of shoe from Nash & Andrew @ 4/4/-.

আগস্ট ৪ মঙ্গলবার

Pd. G. C. Bose & Co per Hriday Babu...........swami case money 2731/3/3. Deposited to National 190/-.

আগস্ট ৫ বুধবার

Very ill today. Influenza. Did not attend office. J. N. Sen sent a cheque for Rs. 100/- on Bank of Bengal to be cashed & sent to his wife at Darjeeling.

আগস্ট ৬ বৃহস্পতিবার

Attended office. Bhakati Bayan arrived today & gave me to keep 100/- & case papers (Gossain's). Lodged him at 22 Harrison Rd. with Bhowani & Lobo. Sent Rs. 100/- to Mrs. Sen, Darjeeling, in registered cover.

আগস্ট ৭ শুক্রবার

Attended Bench today.

আগস্ট ১০ সোমবার

Sick.

আগস্ট ১১ মঙ্গলবার

Recd. 100/- from Gossain of Kamalabari.

আগস্ট ১২ বুধবার

Given Mohendro Babu, Vakeel, 105/- for Gossain's case.

আগষ্ট ১৩ বৃহস্পতিবাৰ

Pd. Mohendro Ray, pleader, Rs. 32/- his half fee for Gossain's case. Bhakati Bayan took 10/- for his passage. He left today for Assam.

আগষ্ট ১৫ শনিবাৰ

Mrs. J.N.Sen arrived from Darjeeling with children, putting at ours.

আগষ্ট ১৬ দেওবাৰ

Mr. J.N.Sen arrived from Sambalpur.

আগষ্ট ১৭ সোমবাৰ

Mr. J.N.Sen left with his wife & children for Sambalpur.

আগষ্ট ১৯ বুধবাৰ

B. Borooah arrived from Bilaspur. Sick. Bhuban also came with him. Bhuban putting up at 22 Harrison Rd. from today.

আগষ্ট ২৪ সোমবাৰ

"On the receipt of a boil on my thigh I beg to apply for a leave for three days." "This and that and five hands gone, how I know who knows?"

আগষ্ট ২৫ মঙ্গলবাৰ

Pd. Rs. 1,000/- to G. C. Mukerji as loan @ 12/- p.c.

আগষ্ট ২৬ বুধবাৰ

Bhowani left for Cuttuck to take charge of business there.

আগষ্ট ২৮ শুকুৰবাৰ

Mohi B. arrived from Blsp.

আগষ্ট ৩০ দেওবাৰ

Gopi Babu left for JSG.

ছেপ্টেম্বৰ ১ মঙ্গলবাৰ

Mohi Babu left for Blp.

ছেপ্টেম্বর ৪ শুক্রবার

Am at Howrah. Mr. C. D. came with all his acct. I agreed to give more money to continue the business & settled with him to take Bhuban as assistant @ 150/- & -/2/- share.

ছেপ্টেম্বর ৬ দেওবার

Chandra K. Agarwalla left for Assam. I saw him off at Sealdah. He was in Cal. about a week.

ছেপ্টেম্বর ৭ সোমবার

Bhuban came to live in my house at Howrah. He joined C. D. Stewart's office today. B.B. registered his power of attorney in favour of Otool Babu today.

ছেপ্টেম্বর ৯ বুধবার

Partnership deed. C.D. /10/-, me /6/-, /2/- to Bhuban—150/-.

ছেপ্টেম্বর ১৫ মঙ্গলবার

B.B. left for Cuttuck tonight. He wanted me to accompany him. I refused as Mrs. is sick. Dr. Das saw Mrs. today.

ছেপ্টেম্বর ১৬ বুধবার

Sridoyal Mali left for home on 10 days' leave. Pd. his travelling & pay. I told Bhobani all about LnB & BCB.

ছেপ্টেম্বর ২০ দেওবার

Khirod Babu arrived from Chittagong, stopped at his hired house in Cal.

ছেপ্টেম্বর ২১ সোমবার

Khirod Babu left for Cuttuck.

ছেপ্টেম্বর ২২ মঙ্গলবার

B.B. arrived this morning from Cuttuck.

ছেপ্টেম্বর ২৯ মঙ্গলবার

B.B. left with Bhuban for Raipur today. Appointed a Mali.

অক্টোবৰ ১ বৃহস্পতিবাৰ

Anadi servant left for home on leave.

অক্টোবৰ ৩ শনিবাৰ

B. at Bipore. "I explained Mohi all about LnB. Bhuban was successful. I was very happy.

অক্টোবৰ ৫ সোমবাৰ

Bhuban arrived from Bilaspur.

অক্টোবৰ ১৮ দেওবাৰ

Appointed a new Mali.

অক্টোবৰ ২০ মঙ্গলবাৰ

"I went to see the new house Assam Villa with Ln Bb & Atul Babu. Ln was mortified to see the house."

অক্টোবৰ ২৩ শুক্ৰবাৰ

B.B. left for Asansol & thence to JSG. J. N. Sen came to live from Shambazar.

অক্টোবৰ ২৪ শনিবাৰ

J. N. Sen left for Sambalpur.

অক্টোবৰ ২৬ সোমবাৰ

Sent Rs. 10/- to *Times of Assam* as subscription for 1902 & 3.

নবেম্বৰ ১ দেওবাৰ

Appointed a new coachman for 32 Lower C. Rd & sent the carriage with white horse there.

নবেম্বৰ ৩ মঙ্গলবাৰ

Pd. Harris Bose 556/- in full. Borrowed 400/- from teak. Bought a cow @ Rs. 50/-. Bhuban took his things from Howrah to 32 Lower C. Road. Fakira sweeper worked from today.

নবেম্বর ৫ বৃহস্পতিবার

Appointed new syce dismissing Bisen today.

নবেম্বর ৬ শুক্রবার

B.B. arrived from JSG. with Dewan of Boudh.

নবেম্বর ৮ রবিবার

Mohi his daughter son-in-law & brother left for Bilaspur. Bhuban returned to Howra from 32 Lower C. B.B. & Golok left for Asansol. Boudh Dewan left our place.

নবেম্বর ১০ মঙ্গলবার

B.B. returned from Asansol. Gave Khirod Babu's document (deed of conveyance of his land) to Mr. Stewart. B.B. left for Cuttuck.

নবেম্বর ১২ বৃহস্পতিবার

Reappointed Jitoo.

নবেম্বর ১৫ রবিবার

Bhuban left for Assam today.

নবেম্বর ১৬ সোমবার

My 2nd Baby born at 20 minutes to 1 A.M. Dr. K. N. Das attended. Pd. him Rs. 50/-. Midwife appointed.

নবেম্বর ২২ রবিবার

B.B. left for Bilaspur with Rs. 8000/-.

ডিসেম্বর ১ মঙ্গলবার

Aya Mary Gordon left my service today.

ডিসেম্বর ২ বুধবার

Appointed a new syce for white horse, the old one left.

ডিসেম্বর ৩ বৃহস্পতিবার

Appointed a new coachman (additional) today.

ডিচেম্বৰ ৫ শনিবাৰ

Appointed a nurse for baby @ 20/-.

ডিচেম্বৰ ১২ শনিবাৰ

Recd. from J. Borooah through Chandro from Cuttuck DA/22 91926, OA/7 31782, DA/22 85385 for Rs. 100/- each.

ডিচেম্বৰ ২৫ শুকুৰবাৰ

Left for Madras.

ডিচেম্বৰ ২৬ শনিবাৰ

On the way to Madras.

ডিচেম্বৰ ২৭ দেওবাৰ

Arrived Madras stopped at Elphinstone Hotel.

ডিচেম্বৰ ২৮ সোমবাৰ

Madras. Attended Congress.

ডিচেম্বৰ ২৯ মঙ্গলবাৰ

Attended Congress which had to be adjourned owing to heavy rain.

ডিচেম্বৰ ৩০ বুধবাৰ

Whole day heavy rain. Congress had to leave pandal & sit at a portico of a house & complete session.

ডিচেম্বৰ ৩১ বৃহস্পতিবাৰ

Removed at night from Elphinstone Hotel to Grand Hotel. Pd. Elphinstone charge to Congress Secy. Rs. 15/-.

॥ ১৯০৪ ॥

জানুৱাৰী ১ শুকুৰবাৰ

At Grand Hotel & to sight seeing.

জানুৱাৰী ২ শনিবাৰ

Left Madras for Howrah.